

TRACK INFORMATION

PERSONAL STATEMENTS

LIBRETTO

ACKNOWLEDGEMENTS

Bartók

Duke Bluebeard's Castle

Karina Canellakis

RINAT SHAHAM · GÁBOR BRETZ

NETHERLANDS RADIO PHILHARMONIC ORCHESTRA

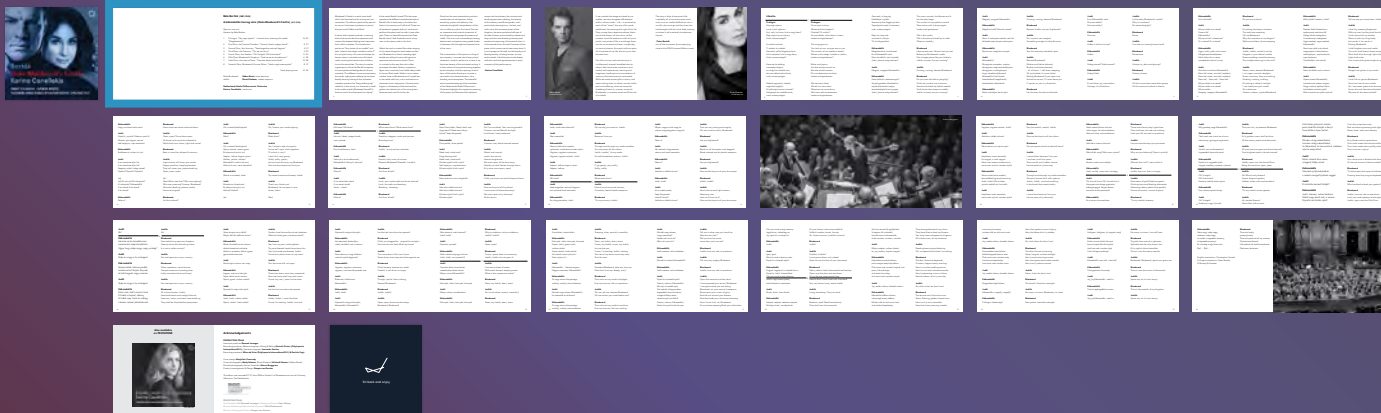
Béla Bartók (1881-1945)**A kékszakállu herceg vára (Duke Bluebeard's Castle) (1911-1918)**

Opera in one act

Libretto by Béla Balázs

1	Prologue. "Haj regő rejtem" - Introduction, entering the castle. "Megérkeztünk"	16. 20
2	First Door, the Torture Chamber. "Láncok, kések, szöges, karók"	4. 37
3	Second Door, the Armoury. "Száz kegyetlen szörnyű fegyver"	4. 21
4	Third Door, the Treasury. "Oh, be sok kincs"	2. 25
5	Fourth Door, the Garden. "Oh! Virágok! Oh! Illatos kert!"	5. 00
6	Fifth Door, Bluebeard's Kingdom. "Lásd ez az én birodalmam"	6. 40
7	Sixth Door, the Lake of Tears. "Csendes fehér tavat látok"	13. 28
8	Seventh Door, Bluebeard's Former Wives. "Lásd a régi asszonyokat"	8. 57

Total playing time: 61. 54

Duke Bluebeard **Gábor Bretz**, bass-baritoneJudith **Rinat Shaham**, mezzo-soprano**Netherlands Radio Philharmonic Orchestra****Karina Canellakis**, conductor

Bluebeard's Castle is a world unto itself which has haunted me for as long as I can remember. This album is particularly special to me, as it has been my dream to record this piece with Gábor and Rinat.

It starts with a spoken prelude, a warning that what we are about to experience will conjure the deepest feelings and memories from within ourselves. The introduction points out "the curtain of our eyelids" and asks "where is the stage: outside or within?" It is not just a story of a man who keeps his former wives in a locked room of his dark castle, enticing the latest victim to follow him to the same fate. This story is used as a gateway or vehicle for Bartók to express his most profound feelings about life and mortality. The different rooms are memories, the castle, sighing and sobbing (as we have literally done by having all the orchestra members produce the "deep sobbing sigh" called for in the score), is a character in itself. Is the castle actually Bluebeard himself? Is there so much blood because he is dying?

Is the castle Bartók himself? Do the wives represent the different cherished periods of Bartók's life, locked away in his heart but fresh in his memory as if still alive? These are all questions I grapple with as I continue to perform this piece and live with it year after year. There is a beautiful quote from Peter Bartók which I feel illustrates much of my view on the piece, read on for that.

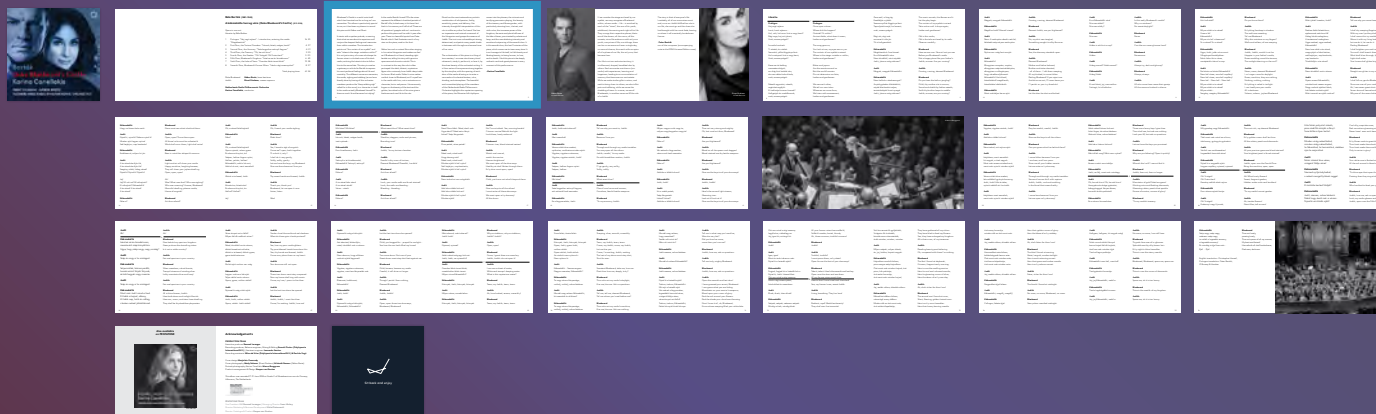
Gábor has such a natural flow when singing in his native Hungarian and makes me feel as if Bluebeard is a friend, standing right beside me, telling his story with genuine openness and almost a naivité. This is in contrast to the way the role is often portrayed: the dark, distant, mysterious figure who ominously lures Judith deep inside his horror-filled castle. Gábor's voice makes me feel closer to Bluebeard, as if I myself am in the castle with him, not a caricature or a character, but a real person. He sensuously lingers on the beauty of the text and the golden, burnished color of his voice gives a freshness and new life to the role.

Rinat has the most extraordinary artistic combination of wild passion, frailty, sensitivity, power, and delicacy. Her intensely thoughtful interpretation of this role is unlike any other I've heard. She has an impressive and natural command of the Hungarian and grasps the essence of Judith. She is at once vulnerable yet strong, determined, and paints every pastel shade in between with the agile and sensual tone of her voice.

The orchestration of this piece is a thing of true mastery. I am awe-struck every time I rehearse it, study it, perform it, or hear it, by the sheer beauty of the orchestral writing. It is like a series of tone poems strung together by this storyline, with the opening of each door of the castle allowing us to enter a new realm of orchestral texture, color, shading, and atmosphere. The beautiful and committed playing of the members of the Netherlands Radio Philharmonic Orchestra highlights the mysterious opening of the piece, the Moravian folk rhythms

woven into the phrases, the virtuosic and terrifying percussion playing, the beauty of the treasury and flower garden, with particularly stunning horn, clarinet, and violin solos, the immense power of the kingdom, the eerie and placid stillness of the lake of tears, punctuated by celesta and harp, and the overwhelming intensity and emotional outpouring of the seventh door. It is this seventh door, this last 9 minutes of the piece, which moves me to tears every time. It is an homage to life itself, to life's brevity and fleeting beauty, to being human, to love, and to death. I find this piece to be deeply cathartic and took great pleasure in every moment of this performance.

-Karina Canellakis

Gábor Bretz
© László Emmer

If we consider the stage enclosed by our eyelids, we may recognize a Bluebeard within, whose castle — life — is enriched by each of the “wives”, the one of his youth, adulthood, the evening and night of his life. They occupy their respective places; theirs are all the dawns, all the noons, all the sunsets, since life endows us with only one youth, one prime of life, one old age; there can be no recurrence of even a single day, no second chance; thus each wife occupies all of a phase of our life, the only one, that became hers.

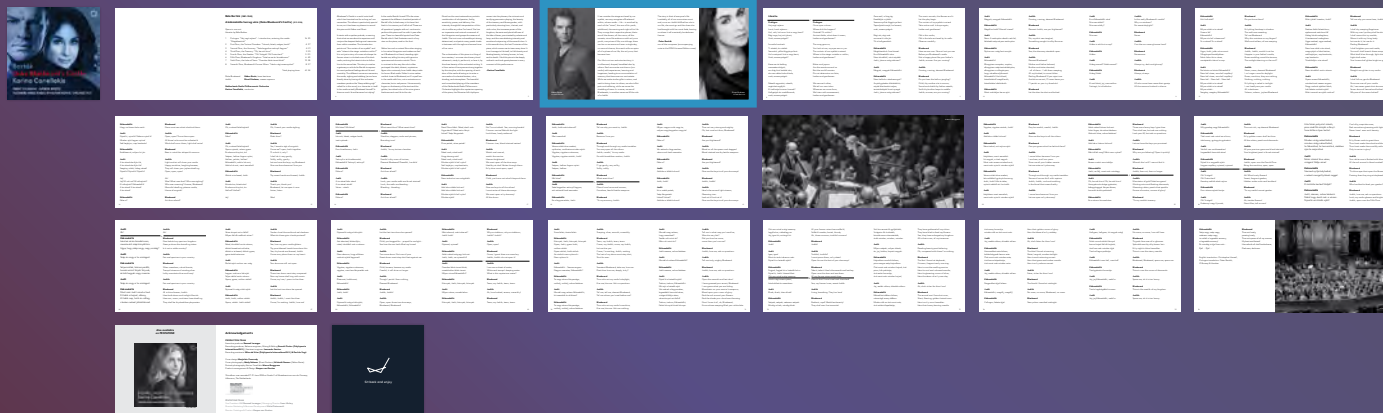
Our life is not our exclusive territory; it is influenced, shaped, benefited also by others. Each encounter enriches us (our castle) with experiences, learning and happiness, leading to an accumulation of memory that becomes our vast estate. While we make similar gifts in return, and seek to bring cheer to others, we also inflict pain and suffering, while we cause the shedding of tears. In a sense, we are all Bluebeards, in another sense we fill the role of a Judith.

The story is that of everyone’s life. Inevitably, all of our encounters must end; once our Judith fulfilled her role in our life, she must go and the cheer she had brought with her must fade, leaving us where it will eventually be darkness forever.

-Peter Bartók
son of the composer (accompanying note to the 2004 Universal Edition score)

Rinat Shaham
© Fedil Berisha

Libretto

Prológus

Haj regő rejtem
hová, hová rejtsem...
Hol, volt, hol nem: kint-e vagy bent?
Régi rege, haj mit jelent,
Urak, asszonyságok?

Ím szólal az ének.
Ti néztek, én nézlek.
Szemünk, pillás függőnye fent:
Hol a színpad: kint-e vagy bent,
Urak, asszonyságok?

Keserves és boldog
nevezetes dolgok,
az világ kint haddal tele,
de nem abba halunk bele,
urak, asszonyságok.

Nézzük egymást, nézzük,
regénket regéljük.
Ki tudhatja honnan hozzuk?
Hallgatjuk és csodálkozunk,
urak, asszonyságok.

Prologus

Once upon a time...
Where did this happen?
Outside? Or within?
Ancient fable, what does it mean,
Ladies and gentlemen?

The song goes on,
You look at me, my eyes are on you.
The curtain of our eyelids is raised:
Where is the stage: outside or within,
Ladies and gentlemen?

Bitter and joyous
Are the events around us
But the world's armies
Do not determine our fate,
Ladies and gentlemen.

We see each other,
We tell our own tales.
Wherever we come from,
We listen with amazement,
Ladies and gentlemen.

Zene szól, a láng ég.
Kezdődjön a játék.
Szemem pillás függőnye fent.
Tapsoljatok majd, ha lement,
urak, asszonyságok.

Régi vár, régi már
az mese ki róla jár.
Tik is hallgassátok.

Kékszakállú

Megérkeztünk. Íme lássad:
Ez a Kékszakállú vára.
Nem tündököl, mint atyádé.
Judit, jössz-e még utánam?

Judit

Megyek, megyek Kékszakállú.

Kékszakállú

Nem halod a vészharangot?
Anyád gyászba öltözködött,
atyád éles kardot szíjaz,
testvérbátyád lovat nyergel.
Judit, jössz-e még utánam?

The music sounds, the flames are lit.
Let the play begin.
The curtain of my eyelids is raised.
Take notice until it drops again,
Ladies and gentlemen!

Old is this castle,
Old is the tale enclosed by its walls.
Observe carefully.

Bluebeard

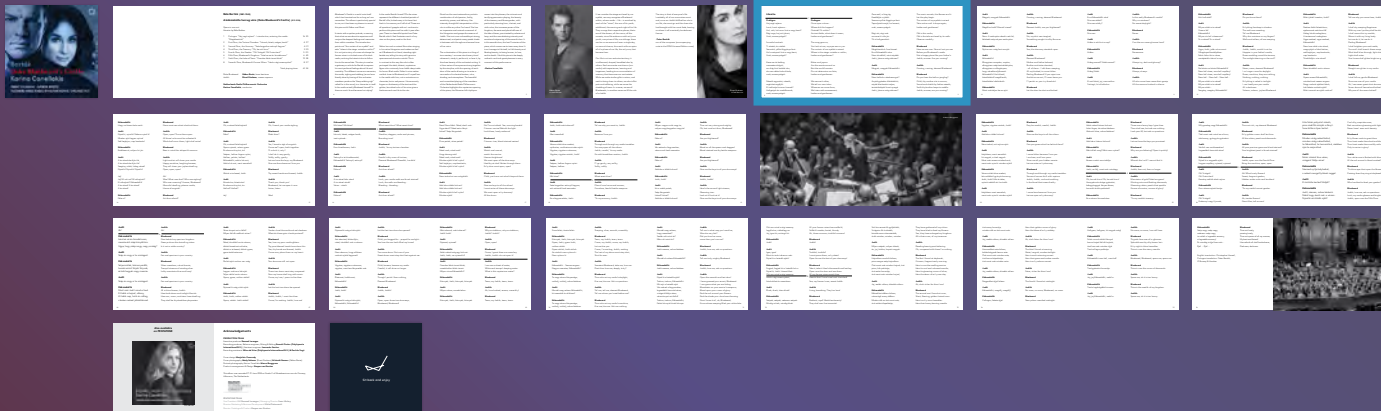
Here we are now. Now at last you see
Before you Bluebeard's castle.
Not a happy place like your father's.
Judith, answer. Are you coming?

Judith

Coming, coming, dearest Bluebeard.

Bluebeard

Do you hear the bells a-jangling?
Child, thy mother sits in sorrow;
Sword and shield thy father seizeth;
Swift thy brother leaps to saddle.
Judith, answer, are you coming?

Judit

Megyek, megyek Kékszakállú.

Kékszakállú

Megállsz Judit? Mennél vissza?

Judit

Nem. A szoknyám akadt csak fel,
felakadt szép selyem szoknyám.

Kékszakállú

Nyitva van még fent az ajtó.

Judit

Kékszakállú!
Elhagytam az apám, anyám,
elhagytam szép testvérbátyám,
elhagytam a vőlegényem,
hogy váradba eljöhessek
Kékszakállú! Ha kiüznél,
küszöbödnél megállanék,
küszöbödre lefeküdnék.

Kékszakállú

Most csukódjon be az ajtó.

Judith

Coming, coming, dearest Bluebeard.

Bluebeard

Dearest Judith, are you frightened?

Judith

No, my skirt was tangled,
Something caught its silky flounces.

Bluebeard

See, the doorway standeth open.

Judith

Dearest Bluebeard!
Mother and father beloved,
Brother and sister devoted,
- all of them - I left them weeping,
All my kindred, to come hither.
Darling Bluebeard! If you reject me
And drive me out, I'll never leave you.
I'll perish on your icy threshold.

Bluebeard

Let the door be shut and bolted.

Judit

Ez a Kékszakállú vára!
Nincsen ablak?
Nincsen erkély?

Kékszakállú

Nincsen.

Judit

Hiába is süt kint a nap?

Kékszakállú

Hiába.

Judit

Hideg marad? Sötét marad?

Kékszakállú

Hideg Sötét.

Judit

Ki ezt látná, jaj, nem szólna.
Suttogó, hír elhalkulna.

Judith

Is this really Bluebeard's castle?
Why no windows?
No sweet daylight?

Bluebeard

Never.

Judith

Can the sun never glimmer here?

Bluebeard

Nevermore.

Judith

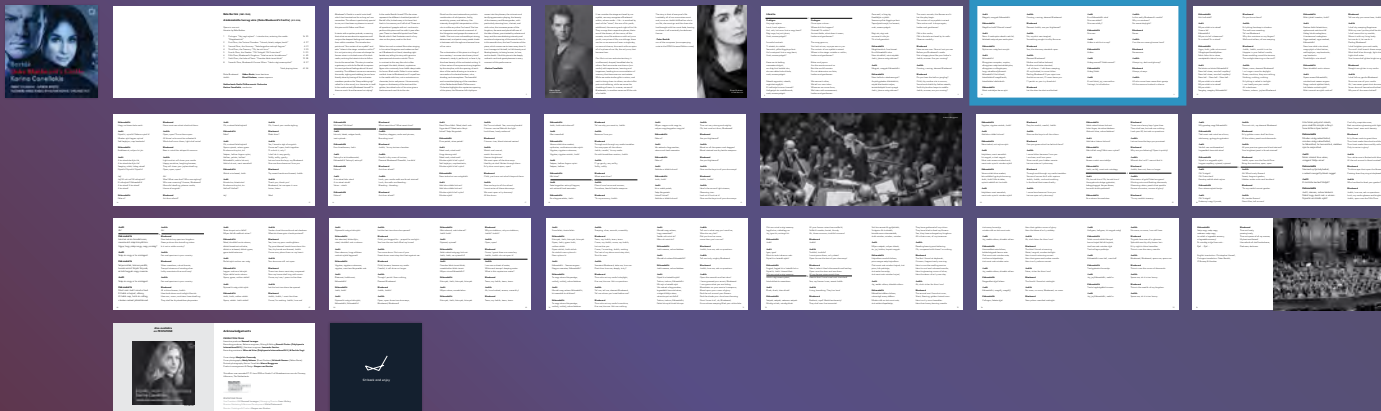
Always icy, dark and gloomy?

Bluebeard

Always, always.

Judith

All who come here cease their gossip.
All the rumours hushed in silence.

Kékszakállú

Hírt hallottál?

Judit

Milyen sötét a te várad!
Vizes a fal!
Kékszakállú!
Milyen víz hull a kezemre?
Sir a várad! Sir a várad!

Kékszakállú

Ugye, Judit, jobb volna most
Vőlegényed kastélyában:
Fehér falon fut a rózsza,
cseréptetőn táncol a nap.

Judit

Ne bánts Kékszakállú!
Nem kell rózsza, nem kell napfény!
Nem kell rózsza, nem kell napfény!
Nem kell... Nem kell... Nem kell...
Milyen sötét a te várad!
Milyen sötét a te várad!
Milyen sötét...
Szegény, szegény Kékszakállú!

Bluebeard

Do you know them?

Judith

Ev'rything lies deep in shadow.
The walls are sweating.
Tell me Bluebeard
Why this moisture on my fingers?
Walls and rafters, all are weeping.

Bluebeard

Judith, Judith, would it not be
Happier in your father's castle,
Roses rambling round the terrace,
The sunlight dancing on the roof?

Judith

Never, never, dearest Bluebeard!
I no longer crave for daylight.
Roses, sunshine, they are nothing,
Nothing, nothing, nothing.
Ev'rything is veiled in twilight.
I can hardly see your castle.
All is darkness.
Solemn, solemn, joyless Bluebeard.

Kékszakállú

Miért jöttél hozzám, Judit?

Judit

Nedves falát felszárítom,
ajakammal szárítom fé!
Hideg kövét melegítem,
A testemmel melegítem.
Ugye szabad, ugye szabad,
Kékszakállú!
Nem lesz sötét a te várad,
megnyitjuk a falat ketten,
szél bejárjon, nap besüssön,
nap besüssön.
Tündököljön a te várad!

Kékszakállú

Nem tündököl az én várom.

Judit

Gyere vezess Kékszakállú,
mindenthová vezess engem.
Nagy csukott ajtókat látok,
hét fekete csukott ajtót!
Miért vannak az ajtók csukva?

Bluebeard

Tell me why you came here, Judith.

Judith

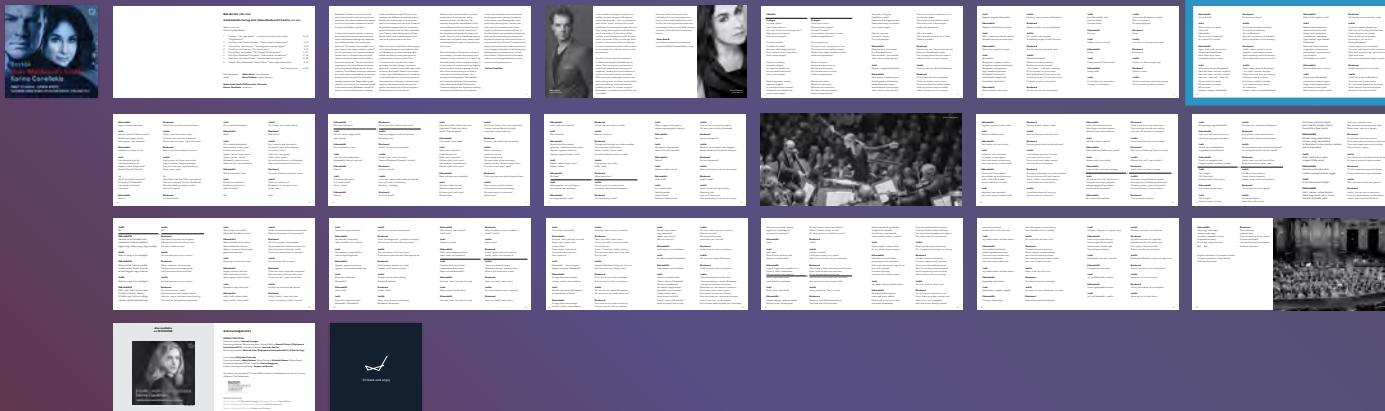
I shall dry weeping flagstones
With my own lips they shall be dried.
I shall warm this icy marble,
Warm it with my living body.
Let me do it, let me do it
Darling Bluebeard!
I shall brighten your sad castle,
You and I shall breach these ramparts.
Wind shall blow through, light shall enter,
Light shall enter.
Your house shall glitter bright as gold.

Bluebeard

Naught can glitter in my castle.

Judith

I shall follow, gentle Bluebeard.
Show me over all your castle.
Ah, I see seven great shut doorways.
Seven doors all barred and bolted.
Why are all the seven bolted?

Kékszakállú

Hogy ne lásson bele senki.

Judit

Nyisd ki, nyisd ki! Nekem nyisd ki!
Minden ajtó legyen nyitva!
Szél bejérjon, nap besüssön!

Kékszakállú

Emlékezz rá, milyen hír jár.

Judit

A te várad derüljön fel,
A te várad derüljön fel!
Szegény, sötét, hideg várad!
Nyisd ki! Nyisd ki! Nyisd ki!

Jaj!

Jaj! Mi volt ez? Mi sóhajtott?
Ki sóhajtott? Kékszakállú!
A te várad! A te várad!
A te várad!

Kékszakállú

Félsz-e?

Bluebeard

None must see what is behind them.

Judith

Open, open! Throw them open.
All those locks must be unfasten'd.
Wind shall scour them, light shall enter!

Bluebeard

Bear in mind the whisper'd rumours.

Judith

Light and air will cheer your castle.
Happy sunshine, laughing breezes,
They will cheer your joyless dwelling.
Open, open, open!

Ah!

Woe! What was that? Who was sighing?
Who was moaning? Answer, Bluebeard!
Mournful dwelling, piteous castle,
House of anguish!

Bluebeard

Art thou afraid?

Judit

Oh, a várad felsóhajtott!

Kékszakállú

Félsz?

Judit

Oh, a várad felsóhajtott!
Gyere nyissuk, velem gyere.
Én akarom kinyitni, én!
Szépen, halkán fogom nyitni,
Halkán, puhán, halkán!
Kékszakállú, add a kulcsot,
Add a kulcsot, mert szeretlek!

Kékszakállú

Áldott a te kezed, Judit.

Judit

Köszönöm, köszönöm!
Én akarom kinyitni, én.
Hallod? Hallod?

Jaj!

Judith

Oh, I heard your castle sighing.

Bluebeard

Didst thou?

Judith

Yes, I heard a sigh of anguish.
Come we'll open, both together.
I'll unlock it, only I!
I shall do it very gently,
Softly, softly, gently.
Let me have the keys, my Bluebeard.
Give me them because I love you.

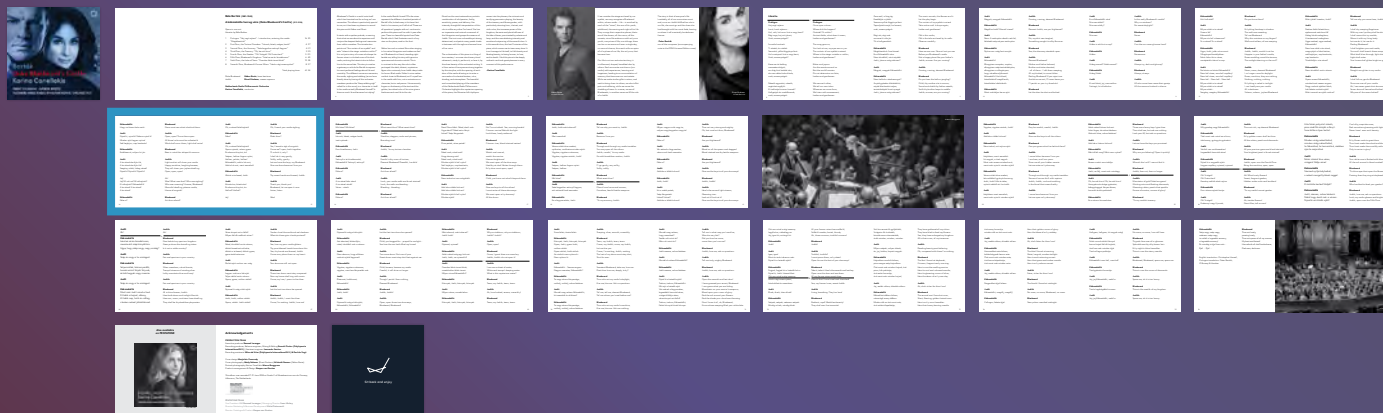
Bluebeard

Thy sweet hands are blessed, Judith.

Judith

Thank you, thank you!
Bluebeard, let me open it now.
Listen, listen.

Woe!

Kékszakállú

Mit látsz? Mit látsz?

Judit

Láncok, kések, szöges karók,
izzó nyársak...

Kékszakállú

Ez a kínzókamra, Judit.

Judit

Szörnyű a te kínzókamrád,
Kékszakállú! Szörnyű, szörnyű!

Kékszakállú

Félsz-e?

Judit

A te várad fala véres!
A te várad vérzik!
Véres... vérzik.

Kékszakállú

Félsz-e?

Bluebeard

What seest thou? What seest thou?

Judith

Shackles, daggers, racks and pincers,
Branding irons!

Bluebeard

Judith, 'tis my torture chamber.

Judith

Fearful is thy room of torture,
Dearest Bluebeard! Dreadful, horrible!

Bluebeard

Art thou afraid?

Judith

Look, your castle walls are blood-stained!
Look, the walls are bleeding...
Bleeding... bleeding...

Bluebeard

Art thou afraid?

Judit

Nem! Nem félek. Nézd, derül már.
Ugye derül? Nézd ezt a fényt.
Látod? Szép fénypatak.

Kékszakállú

Piros patak, véres patak!

Judit

Nézd csak, nézd csak!
Hogy dereng már!
Nézd csak, nézd csak!
Minden ajtók ki kell nyitni!
Szél bejárjon, nap besüssön,
Minden ajtók ki kell nyitni!

Kékszakállú

Nem tudod mi van mögöttük.

Judit

Add ide a többi kulcsot!
Add ide a többi kulcsot!
Minden ajtót ki kell nyitni!
Minden ajtót!

Judith

No! I'm not afraid. See, morning breaks!
Crimson sunrise! Behold the light.
Look there, lovely radiance!

Bluebeard

Crimson river, blood-stained waters!

Judith

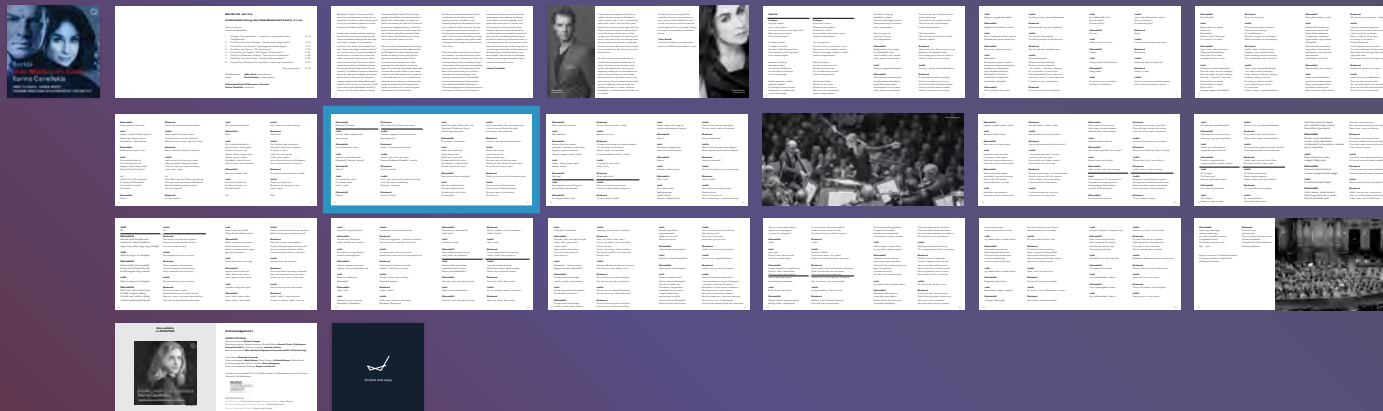
Watch and marvel,
watch the sunrise.
Heaven brightness!
We must open all the doorways.
Healthy air shall flutter through them.
Ev'ry door must open, open!

Bluebeard

Child, you know not what's beyond them.

Judith

Give me keys to all the others!
I must enter all these doorways.
We must open ev'ry doorway!
All the doors.

Kékszakállú

Judit, Judit mért akarsz?

Judit

Mert szeretlek!

Kékszakállú

Váram sötét töve reszket,
nyithatsz, csukhatsz minden ajtót.
Vigyázz, vigyázz a váramra,
Vigyázz, vigyázz miránk, Judit!

Judit

Szépen, halkán fogom nyitni.
Szépen, halkán.

Kékszakállú

Mit látsz?

Judit

Száz kegyetlen szörnyű fegyver,
sok rettentő hadi szerszám.

Kékszakállú

Ez a fegyveresház, Judit.

Bluebeard

Tell me why you want to, Judith.

Judith

Because I love you.

Bluebeard

Through and through my castle trembles.
You may open all the others.
Judith, careful, 'tis my castle.
Go with breathless caution, Judith.

Judith

I'll go gently, very softly,
Softly, softly.

Bluebeard

What seest thou?

Judith

Piles of cruel arms and armour,
Countless, fearful battle weapons.

Bluebeard

'Tis my armoury, Judith.

Judit

Milyen nagyon erős vagy te,
milyen nagy kegyetlen vagy te!

Kékszakállú

Félsz-e?

Judit

Vér szárad a fegyvereken,
véres a sok hadi szerszám

Kékszakállú

Félsz-e?

Judit

Add ide a többi kulcsot!

Kékszakállú

Judit, Judit!

Judit

Itt a másik patak,
Szép fénypatak.
Látod? Látod?
Add ide a többi kulcsot!

Judith

Thou art very strong and mighty.
Oh, but cruel art thou, Bluebeard!

Bluebeard

Are you frightened?

Judith

Blood on all the spears and daggers!
Blood-stained are thy battle weapons.

Bluebeard

Are you frightened?

Judith

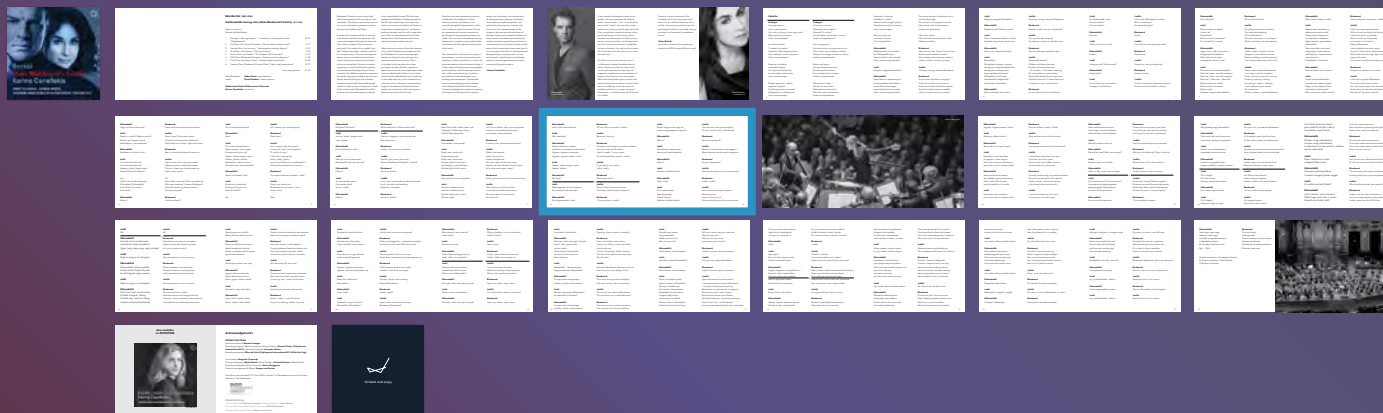
Give me the keys to all your doorways!

Bluebeard

Judith, Judith!

Judith

Here's the second light stream,
Gleaming river.
Look at it! Look at it!
Give me the keys to all your doorways.

Track Information
Detailed information about the track, including title, duration, and other relevant details.

Personal Statements
Personal statements or testimonials related to the track or project.

Libretto
The libretto or lyrics for the track, presented in a structured format.

Acknowledgements
Acknowledgements and credits for the track, listing individuals and organizations involved.

Additional Information
Additional information or notes related to the track.

Track Information
Detailed information about the track, including title, duration, and other relevant details.

Personal Statements
Personal statements or testimonials related to the track or project.

Libretto
The libretto or lyrics for the track, presented in a structured format.

Acknowledgements
Acknowledgements and credits for the track, listing individuals and organizations involved.

Additional Information
Additional information or notes related to the track.

Track Information
Detailed information about the track, including title, duration, and other relevant details.

Personal Statements
Personal statements or testimonials related to the track or project.

Libretto
The libretto or lyrics for the track, presented in a structured format.

Acknowledgements
Acknowledgements and credits for the track, listing individuals and organizations involved.

Additional Information
Additional information or notes related to the track.

Kékszakállú

Vigyázz, vigyázz miránek, Judit!

Judit

Add ide a többi kulcsot!

Kékszakállú

Nem tudod, mit rejt az ajtó.

Judit

Idejöttem, mert szeretlek.
Itt vagyok, a tied vagyok.
Most már vezess mindenhová,
most már nyiss ki minden ajtót!

Kékszakállú

Várom sötét töve reszket,
bús sziklából gyönyör borzong.
Judit, Judit! Hús és édes,
nyitott sebből vér ha ömlik.

Judit

Idejöttem mert szeretlek,
most már nyiss ki minden ajtót!

Bluebeard

Pray be careful, careful, Judith.

Judith

Give me the keys to all the others.

Bluebeard

Can you guess what lies behind them?

Judith

I came hither because I love you.
I am here, and I am yours.
Show me all your hidden secrets.
Let me enter ev'ry doorway.

Bluebeard

Through and through my castle trembles.
Stones of sorrow thrill with rapture.
Judith, Judith, cool and soothing
Is the blood that oozes freshly.

Judith

I came here because I love you.
Let me open ev'ry doorway!

Kékszakállú

Adok neked három kulcsot.
Látni fogsz, de sohse kérdezz.
Akármit látsz, sohse kérdezz !

Judit

Add ide a három kulcsot!

Kékszakállú

Mért álltál meg? Mért nem nyitod?

Judit

Kezem a zárt nem találja.

Kékszakállú

Judit, ne félj, most már mindegy.

Judit

Oh, be sok kincs! Oh, be sok kincs!
Aranypéncz és drága gyémánt,
bélagyönggyel fényes ékszer,
koronák és dús palástok!

Kékszakállú

Ez a váram kincsesháza.

Bluebeard

Three more heavy keys I give thee.
Thou shall see, but ask me nothing.
Look your fill, but ask no questions.

Judith

Let me have the keys you promised.

Bluebeard

Why are you faltering? Open it quickly!

Judith

Where's the lock? I cannot find it.

Bluebeard

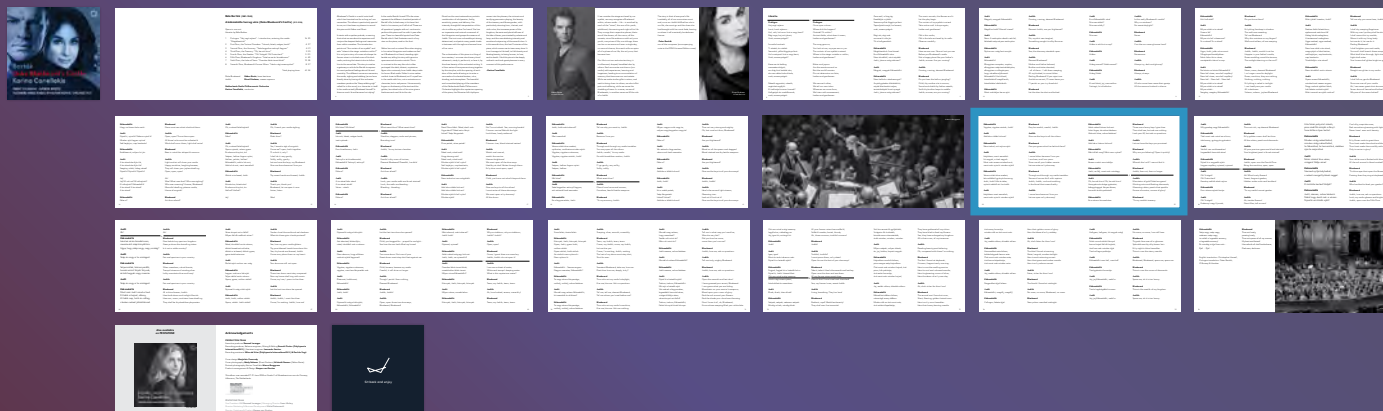
Judith, fear not, fear no longer.

Judith

Mountains of gold! Fabulous gems!
Glinting coins and flashing diamonds,
Gleaming rubies, pearls that sparkle.
Gowns of ermine, crowns of glory!

Bluebeard

'Tis my castle's treasury.

Judit

Mily gazdag vagy Kékszakállú

Kékszakállú

Tiéd most már mind ez a kincs,
tiéd arany, gyöngy és gyémánt.

Judit

Vérfolt van az ékszereken!
Legszebbik koronád véres!

Kékszakállú

Nyisd ki a negyedik ajtót.
Legyen napfény, nyissad, nyissad.

Judit

Oh! Virágok!
Oh! Illatos kert!
Kemény sziklák alatt rejtve.

Kékszakállú

Ez a váram rejtett kertje.

Judit

24 Oh! Virágok!
Embernyi nagy liljomok,

Judith

Thou art rich, my dearest Bluebeard.

Bluebeard

Ev'ry golden crown shall be thine
All the rubies, pearls and diamonds.

Judith

All your precious gems are blood-stained!
Your brightest jewel is blood-stained!

Bluebeard

Judith, open now the Fourth Door.
Bring the sunshine, open, open.

Judith

Ah! What lovely flowers!
Sweet, fragrant garden,
Hidden under rocks and boulders!

Bluebeard

'Tis my castle's secret garden.

Judith

Ah, tender flowers!
Giant lilies, tall as men!

Hús-fehér patyolat rózsák,
piros szekfűk szórják a fényt.
Sose láttam ilyen kertet.

Kékszakállú

Minden virág neked bókol,
minden virág neked bókol,
te fakasztod, te hervasztod, szebben
újra te sarjasztod.

Judit

Fehér rózsád töve véres,
virágaid földje véres!

Kékszakállú

Szemed nyitja kelyheiket,
s neked csengettyűznek reggel.

Judit

Ki öntözte kertet földjét?

Kékszakállú

Judit, szeress, sohse kérdezz.
Nézd hogy derül már a váram.
Nyisd ki az ötödik ajtót!

Cool silky, exquisite roses,
Red carnations gleaming with light!
Never have I seen such beauty.

Bluebeard

Ev'ry flower nods to greet thee.
Thou hast made them bud and blossom.
Thou hast made them swiftly wither,
Only to revive in glory!

Judith

Your white rose is flushed with blood spots.
All the soil around is blood-soaked!

Bluebeard

'Tis thine eyes that open the flowers.
Praising thee they sing at daybreak.

Judith

Who has bled to feed your garden?

Bluebeard

Judith, love me, ask no questions.
Look, my castle gleams and brightens.
Judith, open now the Fifth Door.

Judit

Ah!

Kékszakállú

Lásd ez az én birodalmam,
messze érő szép könyöklöm.
Ugye, hogy szép nagy, nagy ország?

Judit

Szép és nagy a te országod.

Kékszakállú

Selyemrétek, bársonyerdők,
hosszú ezüst folyók folynak,
és kék hegyek nagy messze.

Judit

Szép és nagy a te országod.

Kékszakállú

Most már Judit mind a tied.
Itt lakik a hajnal, alkony,
itt lakik nap, hold és csillag,
s leszen neked játszótársad.

Judith

Ah!

Bluebeard

Now behold my spacious kingdom.
Gaze ye down the dwindling vistas.
Is it not a noble country?

Judith

Fair and spacious is your country.

Bluebeard

Silken meadows, velvet forests,
Tranquil streams of winding silver.
Lofty mountains blue and hazy!

Judith

Fair and spacious is your country.

Bluebeard

All is thine forever, Judith.
Here both dawn and twilight flourish.
Here sun, moon, and stars have dwelling.
They shall be thy deathless playmates.

Judit

Véres árnyat vet a felhő!
Milyen felhők szállnak ottan?

Kékszakállú

Nézd, tündököl az én váram,
áldott kezed ezt művelte,
áldott a te kezed, áldott gyere,
gyere tedd szívemre

Judit

De két ajtó csukva van még.

Kékszakállú

Legyen csukva a két ajtó.
Teljen dallal az én váram.
Gyere, gyere, csókra várlak!

Judit

Nyissad ki még a két ajtót.

Kékszakállú

Judit, Judit, csókra várlak.
Gyere, várlak. Judit várlak!

Judith

Yonder cloud throws blood-red shadows.
What do these grim clouds portend?

Bluebeard

See, how my poor castle glitters.
Thy pure blessed hands have done this.
Yea, thy hands are blessed, Judith.
Come now, place them on my heart.

Judith

Two doors are still not open.

Bluebeard

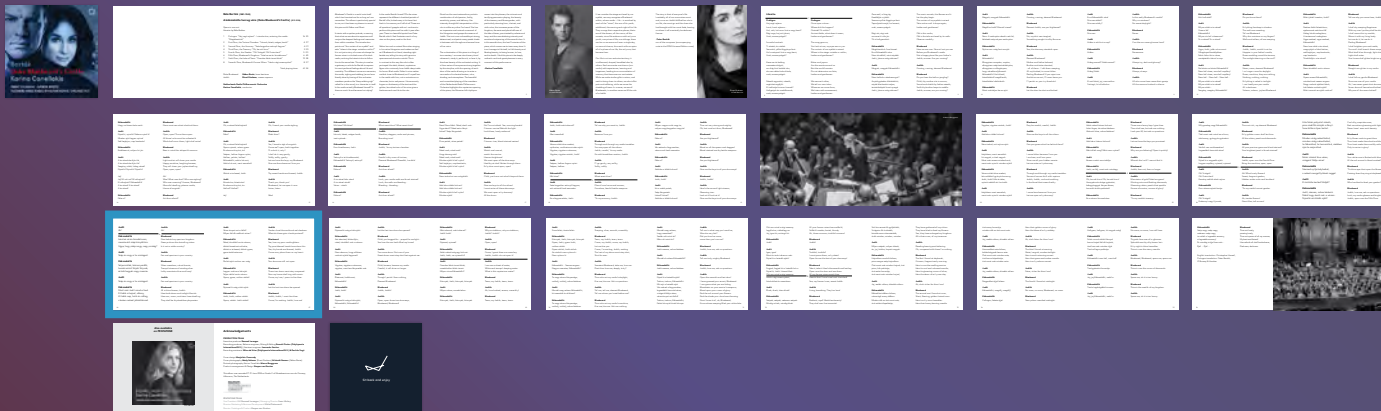
Those two doors must stay unopened.
Now my house shall ring with music.
Come, my love, I yearn to kiss thee.

Judith

Let the last two doors be opened.

Bluebeard

Judith, Judith, I must kiss thee.
Come, I'm waiting. Judith, love me!

Judit

Nyissad ki még a két ajtót.

Kékszakállú

Azt akartad, felderüljön;
nézd, tündököl már a váram.

Judit

Nem akarom, hogy előttem
csukott ajtóid legyenek!

Kékszakállú

Vigyázz, vigyázz a váramra,
vigyázz, nem lesz fényesebb már

Judit

Életemet, haláloamat,
Kékszakállú!

Kékszakállú

Judit, Judit!

Judit

Nyissad ki még a két ajtót,
Kékszakállú, Kékszakállú!

Judith

Let the last two doors be opened!

Bluebeard

Child, you begged for... prayed for sunlight...
See how the sun hath filled my house!

Judith

Two more doors. Not one of your
Great doors must stay shut fast against me.

Bluebeard

Child, beware, beware my castle.
Careful, it will shine no longer.

Judith

Though I perish I fear nothing,
Dearest Bluebeard.

Bluebeard

Judith, Judith!

Judith

Open, open those two doorways,
Bluebeard, Bluebeard!

Kékszakállú

Mért akarod, mért akarod?
Judit! Judit!

Judit

Nyissad, nyissad!

Kékszakállú

Adok neked még egy kulcsot.
Judit, Judit, ne nyissad kil!

Judit

Csendes fehér tavat látok,
mozdulatlan fehér tavat.
Milyen víz ez Kékszakállú?

Kékszakállú

Könnyek, Judit, könnyek, könnyek

Judit

Milyen néma, mozdulatlan.

Kékszakállú

Könnyek, Judit, könnyek, könnyek

Bluebeard

Why so stubborn, why so stubborn,
Judith? Judith?

Judith

Open, open!

Bluebeard

Come, I grant thee one more key.
Judith, Judith: do not open it!

Judith

I can see a sheet of water,
White and tranquil sleeping water.
What is this mysterious water?

Bluebeard

Tears, my Judith, tears, tears.

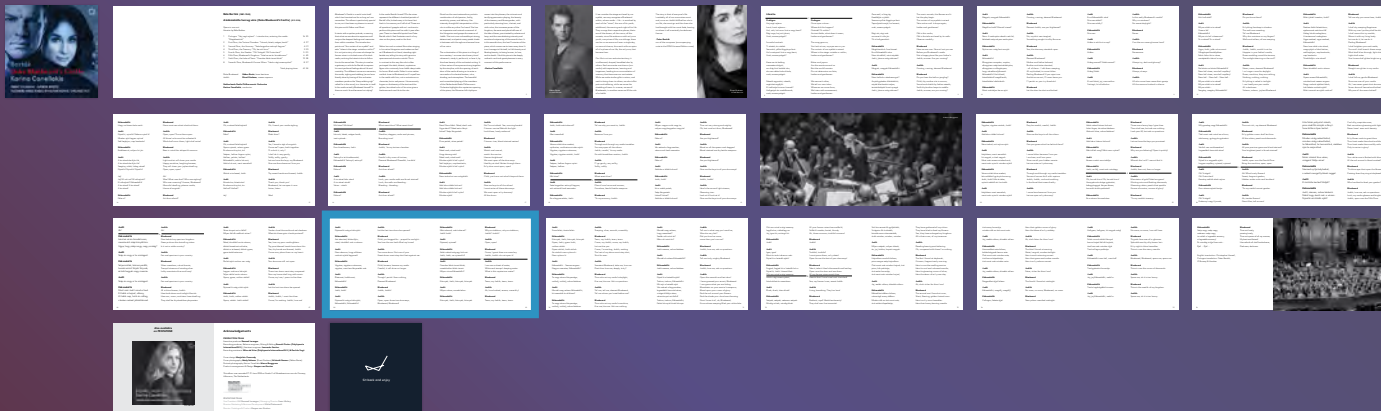
Judith

Ah, how hushed, serene, unearthly!

Bluebeard

Tears, my Judith, tears, tears.

7

Judit

Sima fehér, tiszta fehér.

Kékszakállú

Könnyek, Judit, könnyek, könnyek
Gyere, Judit, gyere Judit,
csókra várlak.
Gyere várlak, Judit várlak.
Az utolsót nem nyitom ki.
Nem nyitom ki.

Judit

Kékszakállú... Szeress engem.
Nagyon szeretsz, Kékszakállú?

Kékszakállú

Te vagy váram fényessége,
csókolj, csókolj, sohse kérdezz.

Judit

Mondd meg nekem Kékszakállú,
kit szerettél én előttem?

Kékszakállú

Te vagy váram fényessége,
csókolj, csókolj, sohse kérdezz.

Judith

Sleeping, silver, smooth, unearthly.

Bluebeard

Tears, my Judith, tears, tears.
Come, my Judith, come, my Judith,
Let me kiss you.
Come, I'm waiting, Judith, waiting.
The last of my doors must stay shut,
Shut for ever.

Judith

Sweetest Bluebeard, take me, love me.
Dost thou love me, deeply, truly?

Bluebeard

Thou who art my castle's daylight,
Kiss me, kiss me. Ask no questions.

Judith

Tell me, tell me, dearest Bluebeard,
Tell me whom you loved before me?

Bluebeard

Thou who art my castle's sunshine,
Kiss me, kiss me. Ask me nothing.

Judit

Mondd meg nekem,
hogy szeretted?
Szebb volt mint én?
Más volt mint én?

Kékszakállú

Judit szeress, sohse kérdezz.

Judit

Mondd el nekem Kékszakállú?

Kékszakállú

Judit szeress, sohse kérdezz.

Judit

Nyisd ki a hetedik ajtót!
Tudom, tudom, Kékszakállú.
Mit rejt a hetedik ajtó.
Vér szárad a fegyvereken,
legszebbik koronád véres,
virágaid földje véres,
véres árnyat vet felhő!
Tudom, tudom, Kékszakállú,
Fehér könnytő kinek könnye.

Judith

Tell me in what way you loved her,
Was she very fair?
Did you love her more,
more than you love me?

Bluebeard

Judith, love me, ask no questions.

Judith

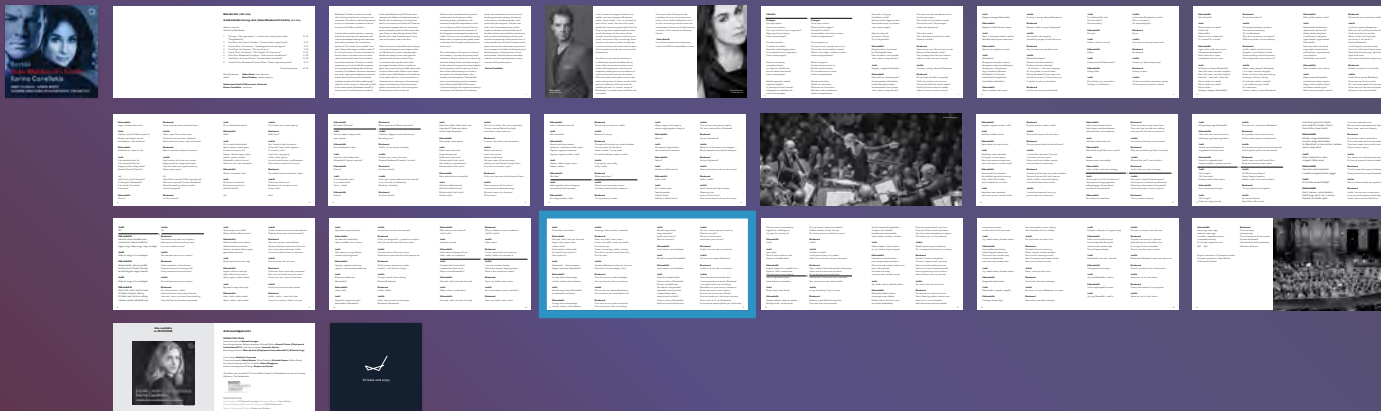
Tell me truly, mighty Bluebeard.

Bluebeard

Judith, love me, ask no questions.

Judith

Open the seventh and last door!
I have guessed your secret, Bluebeard.
I can guess what you are hiding.
Bloodstain on your warrior's weapons,
Blood upon your crown of glory.
Red the soil around your flowers.
Red the shade your cloud was throwing.
Now I know it all, oh, Bluebeard,
Know whose weeping filled your white lake.

Ott van mind a régi asszony
legyilkolva, vérbefagyva.
Jaj, igaz hír; suttogó hír.

Kékszakállú

Judit!

Judit

Igaz, igaz!
Most én tudni akarom már.
Nyisd ki a hetedik ajtót!

Kékszakállú

Fogjad, fogjad itt a hetedik kulcs.
Nyisd ki, Judit. Lássad őket.
Ott van mind a régi asszony.
Lásd a régi asszonyokat,
Lásd akiket én szerettem.

Judit

Élnek, élnek, itten élnek!

Kékszakállú

Szépek, szépek, százszor szépek.
Mindig voltak, mindig élnek.

All your former wives have suffer'd,
Suffer'd murder, brutal, bloody.
Ah, those rumours, truthful rumours!

Bluebeard

Judith!

Judith

Truthful, truthful!
I must prove them, ev'ry detail.
Open for me the last of your doorways!

Bluebeard

Take it, take it. Here's the seventh and last key.
Open now the door and see them.
All my former wives await thee.
Hearts that I have loved and cherished!
See, my former loves, sweet Judith.

Judith

Living, breathing. They live here!

Bluebeard

Radiant, royal! Matchless beauty!
They shall ever live immortal.

Sok kincsemet ők gyűjtötték,
Virágaim ők öntözték,
birodalmam növesztették,
övék minden, minden, minden.

Judit

Milyen szépek, milyen dúsak,
én, jaj, koldus, kopott vagyok.

Kékszakállú

Hajnalban az első letem,
piros szagos szép hajnalban.
Övé most már minden hajnal, övé
piros, hús palástja,
övé ezüst koronája,
övé most már minden hajnal,

Judit

Jaj, szebb nálam, dúsabb nálam.

Kékszakállú

Másodikat délben letem,
néma égő arany délben.
Minden dél az övé most már,
övé nehéz tűzpalástja,

They have gathered all my riches.
They have bled to feed my flowers.
Yea, they have enlarged my kingdom.
All is theirs now, all my treasures.

Judith

Dazzling beauty past believing.
Oh, compared with these I'm nothing.

Bluebeard

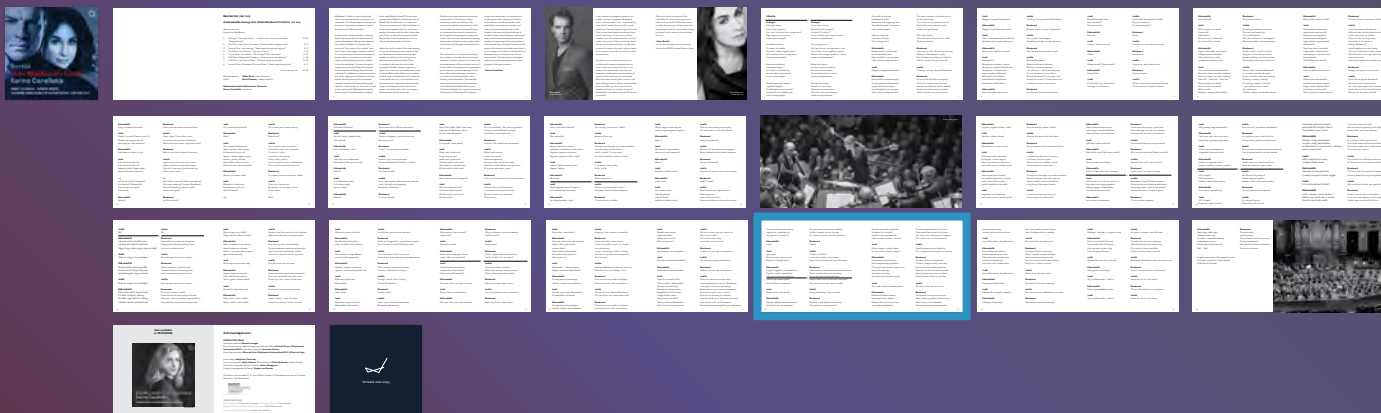
The first I found at daybreak,
Crimson, fragrant early morning.
Hers is now the swelling sunrise.
Hers its cool and coloured mantle,
Hers its gleaming crown of silver,
Hers the dawn of ev'ry new day.

Judith

Ah, she's richer far than I am!

Bluebeard

The second one I found at noon,
Silent, flaming, golden-haired noon.
Hers is ev'ry noon hereafter.
Hers their heavy burning mantle.

övé arany koronája,
minden dél az övé most már.

Judit

Jaj, szebb nálam, dúsabb nálam.

Kékszakállú

Harmadikat este leltem,
békés bágyadt barna este.
Övé most már minden este,
övé barna búpalástja,
övé most már minden este.

Judit

Jaj, szebb nálam, dúsabb nálam.

Kékszakállú

Negyediket éjjel leltem.

Judit

Kékszakállú, megállj, megállj!

Kékszakállú

Csillagos, fekete éjjel.

Hers their golden crown of glory.
Hers the blaze of ev'ry middyay.

Judith

Ah, she's fairer far than I am!

Bluebeard

The third I found at evening.
Quiet, languid, sombre twilight.
Hers is each returning sunset.
Hers that grave and umber mantle.
Hers is ev'ry solemn sunset.

Judith

Fairer, richer far than I am!

Bluebeard

The fourth I found at midnight.

Judith

No more, no more, Bluebeard, no more.

Bluebeard

Starry ebon-mantled midnight.

Judit

Hallgass, hallgass, itt vagyok még!

Kékszakállú

Fehér arcod süttött fénnnyel
barna hajod felhőt hajtott,
tied lesz már minden éjjel.
Tied csillagos palástja.

Judit

Kékszakállú nem kell, nem kell!

Kékszakállú

Tied gyémánt koronája.

Judit

Jaj, jaj Kékszakállú, vedd le.

Kékszakállú

Tied a legdrágább kincsem.

Judit

Jaj, jaj Kékszakállú, vedd le.

Judith

No more, no more, I am still here.

Bluebeard

Thy pale face was all a-glimmer.
Splendid was thy silky brown hair.
Ev'ry night is thine hereafter.
Thine is now the starry mantle.

Judith

Bluebeard, Bluebeard, spare me, spare me.

Bluebeard

Thine is now the crown of diamonds.

Judith

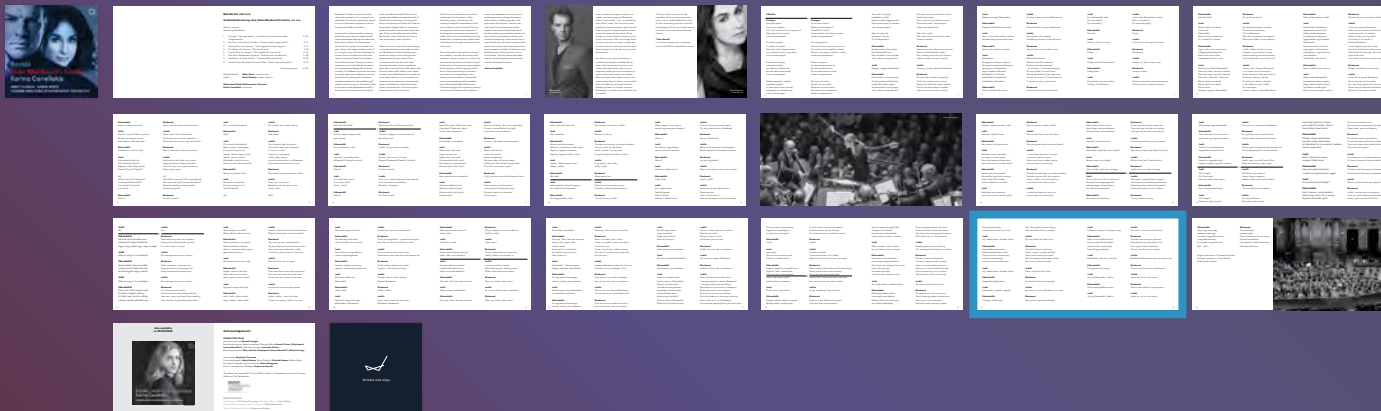
Spare me, oh it is too heavy.

Bluebeard

Thine is the wealth of my kingdom.

Judith

Spare me, oh it is too heavy.

Kékszakállú

Szép vagy, szép vagy,
százszor szép vagy,
te voltál a legszebb asszony,
a legszebb asszony!
És mindég is éjjel lesz már...
Éjjel ... Éjjel ...

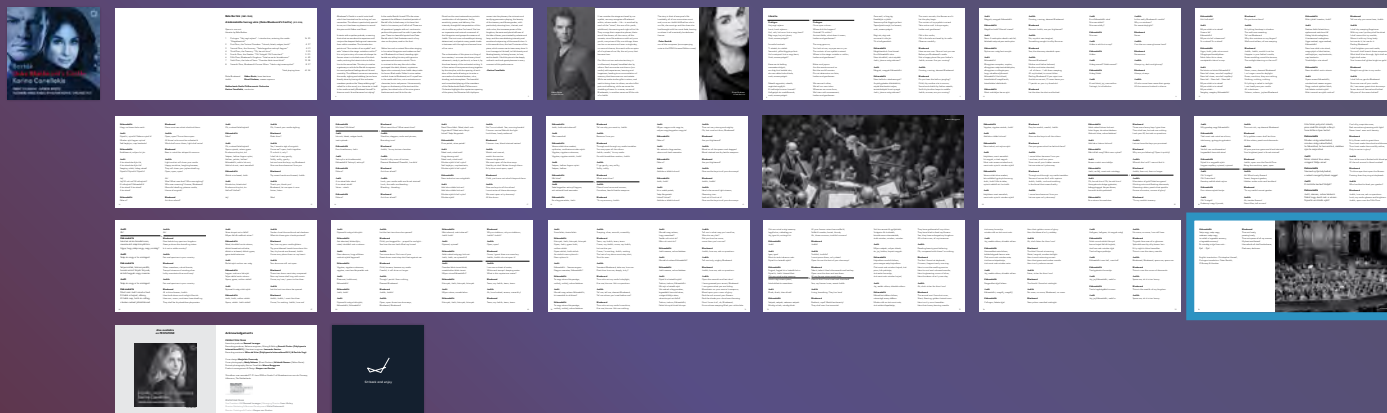
Bluebeard

Thou art lovely,
passing lovely,
Thou art queen of all my women,
My best and fairest!
Henceforth all shall be darkness,
Darkness, darkness.

English translation: Christopher Hassall,
Prologue translation: Peter Bartók,
© Boosey & Hawkes

© Eduardus Lee

Also available
on PENTATONE

PTC 5187 027

Acknowledgements

PRODUCTION TEAM

Executive producer **Renaud Loranger**

Recording producer, Balance engineer, Mixing & Editing **Everett Porter (Polyhymnia International B.V.)** | Assistant engineer **Leonardo Santos**

Recording assistants **Wirre de Vries (Polyhymnia International B.V.)** & **Paul de Vugt**

Cover design **Marjolein Coenrady**

Cover photography **Mody Salman** (Rinat Shaham) & **László Emmer** (Gábor Bretz)

Portrait photography Karina Canellakis **Marco Borggreve**

Product management & Design **Kasper van Kooten**

This album was recorded 17-19 June 2024 at Studio 5 of Muziekcentrum van de Omroep, Hilversum, The Netherlands.

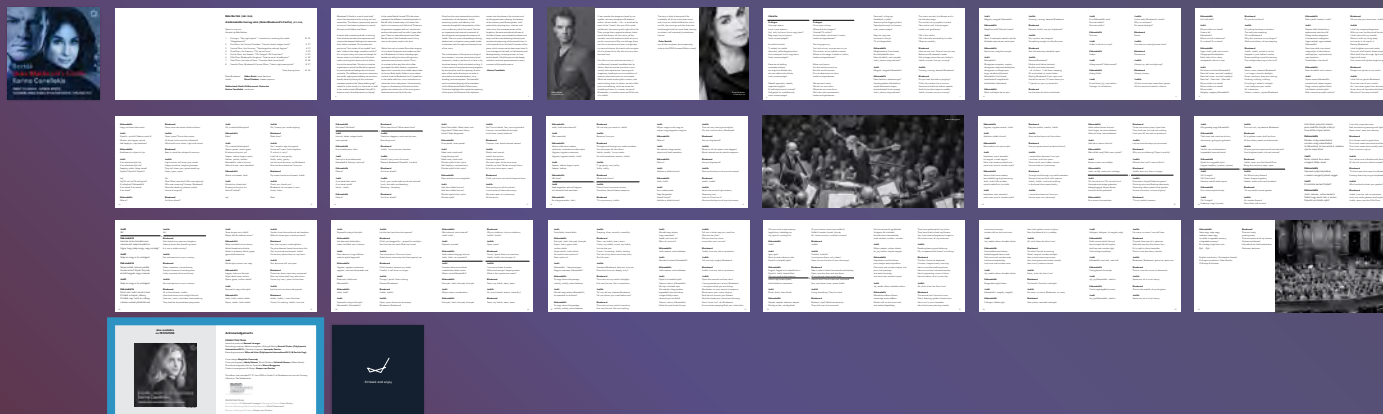

PENTATONE TEAM

Vice President A&R **Renaud Loranger** | Managing Director **Sean Hickey**

Director Marketing & Business Development **Silvia Pietrosanti**

Director Catalogue & Product **Kasper van Kooten**

Sit back and enjoy

Small thumbnail image containing text, likely a track listing or program note.

Small thumbnail image containing text, likely a track listing or program note.

Small thumbnail image containing text, likely a track listing or program note.

Small thumbnail image containing text, likely a track listing or program note.

Small thumbnail image containing text, likely a track listing or program note.

Small thumbnail image containing text, likely a track listing or program note.

Small thumbnail image containing text, likely a track listing or program note.

Small thumbnail image containing text, likely a track listing or program note.

Small thumbnail image containing text, likely a track listing or program note.

Small thumbnail image containing text, likely a track listing or program note.

Small thumbnail image containing text, likely a track listing or program note.

Small thumbnail image containing text, likely a track listing or program note.

Small thumbnail image containing text, likely a track listing or program note.

Small thumbnail image containing text, likely a track listing or program note.

Small thumbnail image containing text, likely a track listing or program note.

